

IBON MARTÍN

‘Ibon Martín is de erfgenaam van
Henning Mankell.’ – *El Correo Gallego*

DE DANS VAN DE TULPEN

The logo for Xander Thriller, featuring a stylized 'X' with the word 'XANDER' written across it.

THRILLER

VRIJDAG 19 OKTOBER 2018

Santi werpt een laatste blik in de achteruitkijkspiegel voordat hij de deuren sluit. Niemand meer op het perron. De laatste huizen van Gernika laat hij al gauw achter zich. Voor zijn ogen, aan weerszijden van het kronkelende spoor, tekenen de heuvels zich in fijne lijnen af en overheersen het landschap. Slechts hier en daar ligt een eenzaam gehucht dat een wit of rood accent aan het uitzicht geeft. Een vredige wereld, een prachtige wereld, waar af en toe het blauw van de zee en het verbleekte geel van de rietvel-den binnensijpelen.

Een visser – een gevlochten mand aan zijn schouder en een sigaar op zijn lippen – wacht tot de slagboom van de overweg opengaat zodat hij zijn weg kan vervolgen. Santi laat, bij wijze van groet, de locomotief zachtjes fluiten en de man steekt op zijn beurt zijn hand op. Iets verderop staat een vrouw met brede heupen in een goed onderhouden moestuin die opkijkt naar de trein. De machinist stelt zich voor dat ze de wagons afspeurt naar een vertrouwd gezicht. Ze zal vast iemand herkennen, iedereen kent elkaar daar.

‘Bedankt,’ mompelt Santi bijna in zichzelf.

Na tweeëntwintig jaar als machinist op de metro van Bilbao heeft het bedrijf hem beloond met een overplaatsing naar de Urdaibai-lijn. Er bestaat geen mooiere route, ook geen rustigere. Na de donkere tunnels onder de stad, de drukte op de perrons in de spits, werkt de eenzaamheid van die lijn door moerasland en slaperige dorpen als een rustgevend balsem.

Santi haalt diep adem. Hij heeft het gevoel dat het leven hem toelacht.

Hij houdt van deze omgeving, een wereld die zich nog steeds door het ritme van de natuur laat leiden. Zelfs in de eenentwintigste eeuw zijn het de getijden die de dienst uitmaken in Urdai-bai. Zij trekken de contouren op de kaart van een gebied waar de zee en het land elkaar vreedzaam omarmen.

Zachtjes in slaap gewiegd door het schudden van de trein, dwaalt Santi's geest af naar huis. Het lijkt weer beter te gaan. Hij en Natalia hebben een moeilijke tijd achter de rug, maar alles wordt weer zoals voorheen. Binnenkort zijn ze vijfentwintig jaar getrouwd, het wordt tijd om over een feest na te denken.

Het spoor trekt weer zijn aandacht. Een aalscholver, zwart als de nacht, vliegt voor de trein langs en duikt in het groene water dat zich nu langs de oude spoorbaan uitstrekt. Enkele seconden later komt het dier boven met een zilverkleurige vis in zijn snavel, die hij heen en weer schudt in de lucht, misschien wel hopen op een applaus van het handjevol reizigers.

Natalia zou daar volop van genieten. Even stelt Santi zich voor dat ze naast hem in de locomotief zit. Dat is tegen de regels, maar niemand zal hem wat maken als ze dat op een dag zouden doen. Zijn vrouw verdient het; hij verdient het na twintig jaar onder de grond in de grote stad. Hoe moet hij haar anders al die schoonheid uitleggen die hij elke dag vanaf de bestuurdersstoel van de regionale trein mag aanschouwen.

Natalia... Natalia... zij is het belangrijkste in zijn leven. Zonder kinderen om liefde aan te geven, heeft hij verder niemand. De laatste hobbel hebben ze overwonnen en nu kan hij weer dromen over samen oud worden. Haar ogen, haar lach...

Haar gezicht verschijnt aan de andere kant van de ruit en versmelt met het landschap. Natuurlijk lacht ze naar hem. Ook zij werd enthousiast van zijn plannen.

Zijn fantasie lijkt zo echt dat de machinist een paar keer moet knipperen om terug te keren naar de realiteit.

Wanneer hij zijn ogen opendoet, is Natalia er nog steeds, op een stoel in het midden van het spoor. Als hij opnieuw naar haar

kijkt, beseft Santi dat ze niet lacht. Ze schreeuwt. Uit alle macht. Ondanks het voortdenderende metaal lukt het de machinist haar te horen.

Alles gebeurt razendsnel, hoewel het in het hoofd van Santi in slow motion voorbijtrekt. De trein vreet onverbiddelijk de meters die hen scheiden.

‘Nee! Natalia, nee! Aan de kant!’ brult de machinist terwijl hij de noodrem in werking stelt.

Een doordringend gekrijs van metaal op metaal gaat gepaard met een schok die door de wagons trekt. Achter de deur van de cabine klinkt de kreet van een passagier, verrast door het abrupte afremmen.

Santi kijkt zijn vrouw strak aan en leest in haar ogen een doodsangst die hij nog nooit eerder heeft aanschouwd. Als hij zijn eigen gezicht kon zien, zou hij geen geruststellender beeld krijgen. Het is te laat. Een trein kan niet abrupt tot stilstand komen. Natalia is er geweest.

‘Aan de kant!’ smeekt Santi haar opnieuw terwijl hij zijn handen naar zijn gezicht brengt. Zijn stem is gebroken, verscheurd. ‘Ga weg! Kom op!’

Tevergeefs. De touwen waarmee ze aan de stoel vastgebonden zit, zorgen ervoor dat ze zich niet kan bewegen. Ze kan alleen maar schreeuwen. Schreeuwen en afwachten tot de trein van haar man tot stilstand is gekomen.

VRIJDAG 19 OKTOBER 2018

‘Ben je er klaar voor? Het wordt geen pretje,’ waarschuwt Julia terwijl ze de handrem aantrekt.

In de bijrijdersstoel knikt Raúl met een plechtig gezicht. Spoorongevallen zijn altijd bijzonder heftig. Treinen zijn meedogenloos als ze een menselijk lichaam op hun pad treffen.

De druppels die zich verzamelen op de voorruit, kleuren blauw van de lichten van de politiewagen die het tafereel afschermt van mogelijke pottenkijkers. De twee rechercheurs van de Baskische regiopolitie Ertzaintza wisselen een laatste gelaten blik uit voordat ze het voertuig verlaten. Ze weten wat hun te wachten staat: het spoor afzoeken naar bewijzen en stoffelijke resten. En uiteraard het belangrijkste op zo’n moment: het slachtoffer identificeren en de familieleden op de hoogte stellen. Het is al niet makkelijk om ergens aan te bellen en het slechte nieuws te brengen van het overlijden van een geliefde, maar om het nieuws van een mogelijke zelfmoord te moeten overbrengen, is nog hartverscheurender. Hoe leg je iemand uit dat zijn of haar zoon, zus of man een beslissing heeft genomen die een schok in de familie teweeg zal brengen, met onvermijdelijke en onoverkomelijke schuldgevoelens tot gevolg?

Julia voelt de regendruppels langs haar gezicht naar beneden stromen. De winter is er vroeg bij. Waar is de zuiderwind gebleven die hoort bij deze tijd van het jaar? Het blijft tenminste nog een paar uur licht, denkt ze terwijl ze naar de hemel kijkt. Een grijs en grauw licht, maar in elk geval licht. Een naar tafereel bij

daglicht is niet hetzelfde als in het schijnsel van een zaklamp.

‘Daar staat de echtgenoot. Hij is helemaal van de kaart,’ verklaart de agent in uniform die de politieafzetting bewaakt.

‘De echtgenoot?’ vraagt Julia met gefronst voorhoofd. ‘Wie heeft hem op de hoogte gesteld?’

‘Niemand. Hij was hier al toen we aankwamen. Hij is de machinist.’

Julia en Raúl, beiden in burger zoals gebruikelijk bij rechercheurs, kijken elkaar aan zonder hun verbazing te verbergen. Waarom zou je uitgerekend de trein die je man bestuurt uitkiezen om zelfmoord te plegen? Dan bukken ze zich om onder het afzetlint door te komen en lopen op de desbetreffende man af. Hij zit in zijn Euskotren-uniform op een betonnen muurtje en huilt ongecontroleerd.

‘Het is onmogelijk hem te overtuigen om mee te gaan,’ legt een van de ambulancemedewerkers uit die hem bijstaat.

‘Natalia... Waarom zij? Natalia...’ stamelt de machinist. De trein, een overwegend witte regionale stoptrein, hoort op nauwelijks een paar passen afstand zwijgend zijn gejammer aan. In de lucht hangt de onmiskenbare geur van ijzer en roest die vrijkomt bij spoorongevallen.

Julia legt haar hand op zijn rug.

‘We leven met u mee. We weten dat dit geen makkelijk moment voor u is.’ Ze haat hoe onoprecht het klinkt. De brok in haar keel maakt het haar moeilijk om twee lettergrepen aan elkaar te rijgen.

De machinist knikt voorzichtig en droogt zijn tranen met de mouw van zijn jas.

‘Ze zat hier. Midden op het spoor.’ Hij wijst met een lege blik. ‘Wie heeft...?’

Zijn tranen zorgen ervoor dat hij niet verder kan praten.

‘Kom, alstublieft. U moet nu met ons meekomen,’ dringt de ambulancemedewerker aan.

Een agent loopt vanaf de staart van de trein hun kant op. Onder zijn voeten knarsen de kiezels die langs het spoor liggen.

‘Ze zat vastgebonden aan een stoel,’ verklaart hij terwijl hij zijn

rechterhand naar zijn andere pols brengt. ‘Hier en met haar enkels.’

Julia voelt dat het bericht plotsklaps al haar zintuigen wakker schudt. Dit verandert alles. Dit gaat niet meer over een zelfmoord.

‘Moord,’ mompelt ze en ze zoekt met haar blik naar haar collega.

Raúl is foto’s aan het maken van de locomotief. Vanaf waar Julia zich bevindt, heeft ze geen zicht op de voorzijde, maar het kost haar geen moeite om de bloedvlekken voor zich te zien.

‘Ik kon niet meer remmen,’ snikt de machinist.

‘Waar ligt ze?’ vraagt Julia aan de agent die net het bericht heeft gebracht.

‘Verderop, op ongeveer tachtig meter. Ze is nog compleet.’

Julia werpt hem een afkeurende blik toe vanwege zijn gebrek aan tact. Dan draait ze zich om naar de machinist en zegt: ‘We zullen degene die uw vrouw dit heeft aangedaan te pakken krijgen.’

‘Ik kon niet meer remmen. Ik kon niet,’ stamelt de treinbestuurder.

‘Gaat u nu maar met hen mee,’ draagt Julia hem op en wijst naar de ambulancebroeders. Naast hen lopen de zeven passagiers van de trein, zichtbaar aangeslagen. Twee agenten en meerdere verplegers leiden de evacuatie. ‘Ze zullen goed voor u zorgen. Als u zich wat beter voelt, zullen we u nog moeten spreken.’

Vervolgens loopt ze richting de plaats van het ongeluk en toetst het nummer van het bureau in op haar telefoon. Silvia, de psycholoog die hen altijd begeleidt als ze de familie inlichten, moet gewaarschuwd worden en de slachtoffers opvangen in het ziekenhuis.

‘En wat als hij nou niet haar man is?’ oppert Raúl terwijl hij haar inhaalt.

Julia begrijpt waar hij op doelt. Het is ook in haar opgekomen. De shock van een aanrijding kan het gezicht van het slachtoffer uit je geheugen wissen en er dat van een naaste op projecteren.

Misschien is dat het geval. Hoe dan ook verandert dat niet zo veel aan de zaak. Een vrouw is met voorbedachten rade vermoord door haar voor de trein te gooien.

‘Daar komen we snel achter,’ zucht Julia terwijl ze zich de situatie voorstelt. Het geluid van de naderende wagons, het spoor dat begint te trillen, aan handen en voeten vastgebonden zitten in afwachting van het ijzeren beest dat meedogenloos omverrijdt. ‘Het moet vreselijk zijn wat deze vrouw heeft doorgemaakt.’

‘Natalia,’ zegt Raúl als hij zich de naam herinnert die de machinist hun gegeven heeft.

‘Zo direct weten we of zij het is,’ zegt Julia terwijl ze haar hand opsteekt naar de agent die over het lijk waakt.

‘Ze is compleet,’ zegt hij bij wijze van begroeting.

‘Dat hebben ze ons al verteld, ja,’ onderbreekt Julia hem en ze knielt naast het lichaam. De stoel is onder de wielen van de trein in stukken gebroken, maar het slachtoffer bezit nog al haar ledematen. Maar de klap is goed te zien op haar gezicht en andere lichaamsdelen.

‘Ze is gekatapulteerd,’ merkt haar collega op.

Julia fronst haar wenkbrauwen als ze de bloem opmerkt die het slachtoffer in haar rechterhand houdt. De bloem heeft een paar blaadjes verloren, maar niet zoveel om hem niet te kunnen herkennen. Een tulp. Een prachtige rode tulp die nauwelijks opvalt in het bloed waarin het spijkerjasje van de vermoorde vrouw gedrenkt is.

‘Vreemd,’ mompelt ze. ‘Ze moet die bloem zo stevig hebben vastgehouden dat hij zelfs niet door de klap van de botsing uit haar handen is gerukt.’

Julia wacht tot Raúl de tulp heeft gefotografeerd voordat ze hem van zijn steel trekt. Die moet bewaard worden. Het zou om bewijsmateriaal kunnen gaan.

‘Hij zit vastgeplakt. Shit, daarom liet ze hem niet los... Hij zat aan haar hand geplakt.’ Ze heeft nog nooit zoiets gezien. Een rilling trekt door haar hele lichaam. Wanneer ze zich heeft herpakt, aait ze over het hoofd van het slachtoffer alsof ze haar kapsel wil fatsoeneren, haar er weer uit wil laten zien zoals ze

was voordat haar leven haar op zo'n gewelddadige manier was ontnomen. 'Wat hebben ze je aangedaan? Wie heeft je helemaal hiernaartoe gesleept?' Ze schudt haar hoofd. De vrouw zal niet meer antwoorden.

Julia staat met een zucht op. Toen ze slechts een paar uur geleden de dag begon met een surfsessie in de golven van Mundaka, had ze niet gedacht dat haar werkdag zo tragisch zou eindigen.

'Daar is de forensisch arts al,' meldt haar collega.

De rechercheur slaat geen acht op hem en loopt langs het spoor op zoek naar de precieze locatie van de botsing. Een rood bloemblaadje ligt tussen de rails waar de stoel oorspronkelijk moet hebben gestaan. Die moet bewaard worden als bewijs.

'Wat doet dit hier?' Iets goudkleurigs zit met een enkele strook plakband bevestigd aan een van de palen van de bovenleiding.

Als ze dichterbij komt, herkent ze zichzelf op het kleine scherm van een telefoon. Het zien van haar eigen verbijsterde gezichtsuitdrukking op het scherm brengt haar in verwarring. Het opnamelichtje brandt.

'What the fuck...'

'Ik heb haar portemonnee gevonden,' laat Raúl weten terwijl hij naast haar gaat staan. 'Wat is dat? Wat doet die telefoon daar?'

Julia hoort hem niet eens. Ze is te aangeslagen om te kunnen stoppen met kijken naar het scherm van dat ding.

Een deuntje haalt haar uit haar trance. Ze herkent het. Het is haar mobiel. Ze stopt zonder erbij na te denken haar hand in haar zak en brengt hem naar haar oor.

'Wat is er?'

'Er zijn nieuwe ontwikkelingen.' Het bureau is aan de lijn. 'De misdaad is live op Facebook gestreamd. Heel Gernika is in shock.'

Julia knikt langzaam. Ze strekt haar hand uit en drukt op een knop om het opnemen te stoppen. Dan trekt ze het plakband los en stopt het apparaat als bewijs in een plastic zak. Zoiets heeft ze nog nooit gezien. Een tulp, een stoel midden op het spoor, de livestream... Het is in een woord machiavellistisch.

Haar collega laat haar een ID-kaart zien.

‘Natalia Etxano,’ leest hij voor. ‘Geboren in 1961. Zevenenvijftig jaar.’

Julia komt dichterbij hem staan om de kaart te bekijken. De foto komt haar vaag bekend voor.

‘Natalia Etxano,’ herhaalt ze nadenkend. Ze weet dat ze die naam eerder heeft gehoord. ‘Shit, natuurlijk, ze is die vrouw van de radio...’

‘Godver, die presentatrice van Radio Gernika!’

Natalia Etxano is in deze streek niet zomaar iemand, ze is een radioster, de presentatrice van het meest beluisterde ochtendprogramma van Gernika en omstreken. Julia haalt paniekerig adem. Ze stelt zich voor dat de pers haar non-stop op de huid zal zitten en haar constant vragen zal stellen over de vorderingen van het onderzoek. Dat gaat niet makkelijk worden.

‘Shit,’ schreeuwt ze terwijl ze zich voor het hoofd slaat. Ze herinnert zich een detail dat alles nog ingewikkelder zal maken. Veel ingewikkelder.